Ч. 12. Чернівці, вівторок дня 16. (28.) січня 1896. Річник XII.

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:
щодня кромі неділь і руских сьвят.
Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Перегляд часописий

—o—

Посол Романчук і дирекция зелїзниць державних. Ще в серпни м. р. п. Романчук удав ся був до дирекциї зелїзниць державних в справі руского язика на зелїзницях державних. Навів притім декотрі приклади на доказ маловаженя рускої мови. Перед кількома недїлями, як читаємо тепер в *Дѣлѣ*, п. Романчук одержав відповідь з ґенеральної дирекциї підписану наслїдником п. Білиньского п. Кербером (іменованим тепер шефом секцийним в мінїстерстві справ внутрішних). В відповіди сказано, що наслїдком письма п. Романчука заряджені були доходженя, на основі котрих ґенеральна дирекция дає тепер поясненя. Отже ґенеральна дирекция між иньшим констатує, що у всхідній Галичинї і в Буковинї всї оголошеня, написи, окружники і т. и. призначені для публичности, подають ся з засади також в рускім язицї, і запевняє, що таблицї з рускими написами на стациях будуть всюди при відновленю уміщені, а іменно, що також „на двірци в Перемишли, котрий перебудовує ся, на новім будинку адміністрацийнім у Львові, котрий ще має ново будувати ся, у всїх написах, призначених для публичности, не буде хибувати руского язика“. Дальше каже ц. к. ґенеральна дирекция, що заховує ся строго засада, щоби рускі поданя вношені до дирекциї руху в Галичинї, залагоджували ся в тій самій мові, і що формулярі, призначені для сторін, суть або уложені в трьох язиках, або сторони пишучі по руски дістають відповідь на руских формулярах. Наконець ц. к. ґенеральна дирекция запевняє, що „адміністрация зелїзниць державних старанно дбає, щоби рускому язикови забезпечити те становище, яке єму після дотичних приписів належить ся“. Отже залежить се лиш від Русинів, аби до урядів зелїзницї писали по руски.

„Буковинскі Вѣдомости“ дорікають руским послам-народовцям, що они своїм внесенєм о подїл православної народної школи в Чернівцях на руску і на волоску шкодять важному внесеню пос. д-ра Воляна на заснованє окремої рускої народної школи в Чернівцях і що они тим внесенєм служать лише Нїмцям. Яка в тім правдолюбивість *Буковинскихъ Вѣдомостей*, нехай осудять впв. читателї з сих фактів: Ще давно перед торішною сесиєю сойму, а то 1892 р. подало тов. „Руска Школа“ петицию до черновецкої ради громадскої о заснованє рускої народної школи в Чернівцях, та на жаль доси рада громадска не полагодила сеї петициї. Щоби справу приспішити, удала ся „Руска Школа“ до краєвої ради шкільної, щоби ся наказала черновецкій радї громадскій залагодити вже раз згадану петицию. Про се могли редактори *Буковинскихъ Вѣдомостей* — коли-б лише хотїли — довідати ся з 77-го числа *Буковини* з дня 3-го серпня минувшого року. Отже гадка заснованя окремої рускої народної школи в Чернівцях вийшла від тов. „Руска Школа“ і посли-народовцї своїми заходами старали ся довести справу до корисного кінця. Аж нараз, коли справа вже недалека доброго полагодженя, виривае ся славний із свого мовчаня пос. Волян дня 1-го лютого 1895 р. з резолюциєю про заснованє рускої народної школи в Чернівцях! Питаємо тепер безсторонних читателїв, кому властиво приписати заслуги в сїй справі, чи „Рускій Школї“ і послам-народовцям, котрі вже від 1892 р. старають ся о руску школу чи пос. Волянови за єго резолюцию, котру зрештою також посли Пігуляк і др. Стоцкий підперли. Ну, та *Буковинскимъ Вѣдомостямъ* не йшло о сам факт, не йшло о правду, а о напасть на щирих заступників руского народу! — Так само чужими перами похвалив ся в соймі пос. Тиміньский сего року своїм внесенєм, бо — як зрештою краєвий президент в своїй промові зазначив — сим вже занимає ся від давна сама рада шкільна краєва, а о скілько в тім заслуга пос. Пігуляка, що рада шкільна тим занимає ся, нехай спитають ся *Буковинскі Вѣдомости* свого протектора бар. Мустацу. Як совістно заступає пос. Пігуляк руске шкільництво в радї шкільній краєвій, про се сьвідчать найлїпше факти, що не дїють ея вже більше разячі надужитя в рускім шкільництві. Треба би лиш бажати, щоб так само совістно заступали рускі інтереси панове „консерватисти“ та щоб *Буковинскі Вѣдомости* занехали вже раз перекручуванє правди в користь свою, личну!

„Новое Время“ в ч. 7137 з 11 (23) січня в справозданю з засїданя „императорскаго общества любителей древней письменности“ подає між иньшими вістку, котру подаємо дословно. „Второе сообщеніе принадлежало А. І. Лященку, давшему отзывъ объ издаваемихъ во Львовѣ обществомъ имени Шевченка „Запискахъ“. Сдѣлавъ обзоръ важнѣйшихъ статей по древне-рускої литературѣ, помѣщенихъ въ „Запискахъ“: г. Ляшенко оставился на статьѣ професора Грушевскаго, въ которой послѣдній разбираетъ нѣкоторые недавно изданные обществомъ памятники письменности. Особенно хо-

ВИНАХІД РЕНТҐЕНА.

—o—

О промінях Рентґена пишуть учені вже від кількох тижнїв, а часописи оголошують що дня нові вісти про фотоґрафії Рентґена. Сам же винаходець Рентґен, професор унїверситету в Вірцбурґу, ще не описав, як він дійшов до того відкритя. То відкритє може мати велику вагу в медицинї і тому ним зацїкавив ся цїлий сьвіт.

Н. пр. остатними днями др. Пулюй зробив такі два досьвіди з фотоґрафіями Рентґена. Дня 19 с. м. др. Пулюй в присутности проф. Піка відфотоґрафував туберкулїчно хорі части тїла, а знимки виказали дуже виразно не лиш скороченя і розсуненя хорих костий, але також, котрі частини костий вже заражені і спорохнавіли. Фотоґрафія кітки зі шротом в тїлї показала докладно місце шроту і величину шроту; трудно лише зміркувати, як глубоко шріт зайшов. На се, каже др. Пулюй, треба би другого фотоґрафованя в положеню прямовім до попередного. Ігла в тїлї виходить з фотоґрафії (після свого положеня до напряму промінїв) або як біла точка, або як біла лїнія, але після дослїдів д-ра Пулюя положенє лїнії дасть ся означити зовсїм докладно. Др. Пулюй каже, що катодне фотоґрафованє без сумнїву віддасть великі услуги хірурґії при гляданю і витяганю всяких річий з тїла, особливо річий металїчних. За довгий час на знятє фотоґрафії др. Пулюй вповні надїесь значно скоротити через відповіднїйшу конструкцию vacuum-лямпи. Очивидно треванє фотоґрафованя буде тим коротше, чим більше буде побуджень протоки на секунду.

Дня 20. с. м. др. Пулюй показав на засїданю колеґії професорів прагскої нїмецкої політехніки транспарентові образи різних звірят і предметів, в котрих видко було значний поступ в порівнаню з фотоґрафіями Рентґена. Образи д-ра Пулюя вийшли так виразно в найделїкатнїйших детайлях в структурі, що на перший погляд видавались они звичайними фотоґрафіями.

Се два приклади з досьвідів нашого земляка д-ра Пулюя з промінями Рентґена. Якже пояснити ті дивні з'явища і чим той винахід новий? О тім хочемо коротенько а приступно нинї поговорити.

Представмо собі склянну баньку, таку завбільшки, як велика помаранча. В ту баньку в двох місцях влютовано плятинові дротики, на тих дротиках в серединї баньки прилютовані простовисні бляшки з глиняку (алюмінії). Кромі того в банцї находить ся вузка шийка склянна, через котру можна з баньки випомпувати воздух або впустити в ню замісць воздуха який небудь ґаз. Коли кінцї дротів, що вистають на верх баньки, злучимо дротами з бігунами приряду, котрий може давати сильну переривану протоку електричну, н. пр. з бігунами т. зв. цївки індукцийної, то доки воздух в баньцї густий такий як і воздух поза банкою, побачимо, як в баньцї за кождою перервою протоки перескакують іскри тріскаючи від одної бляшки до другої. Таке з'явище називаємо електричним розброєнєм. Скоро через шийку почнемо постепенно забирати воздух з баньки і він стає чим раз рідший, то се розброєнє зміняє ся. Замісць тріскаючих іскор появляє ся пасмо ясного барвного сьвітла, як перебігає найкоротшою дорогою від одної бляшки до другої; творить ся немов поміст із сьвітла, але то сьвітло коло кождої бляшки відмінне. Іменно безпосередно з бляшки, котрою входить протока до баньки, званої тому анодою (з грецкого ан-одос, дорога входу). витрискає немов пасмо барвного сьвітла, котре однак не сягає аж до другої бляшки, катоди, (грецке кат'одос — дорога виходу), але кінчить ся в певнім віддаленю від него. Катода покриває ся з усїх сторін тлїючим синявим маленьким сьвітлом, а поміж обома сьвітлами лишає ся темна перерва. Барва ясного пасма залежить від того, який ґаз ще лишив ся в банцї і єсть иньша в воздусї, иньша в ґазах, а та хмаринка ясна при катодї сьвітить завсїгди сьвітлом блїдо синявим.

Таке з'явище не тривке; в міру того, як меньшає густота решти ґазу через помпованє, вкорочує ся щораз більше ясне пасмо з одної сторони, а з другої наче входить щораз більше в катоду се тлїюче сьвітло; темна-ж перерва займає щораз більшу частину давної ясної дороги. Коли вкінци густота оставшого ґазу стане кількадесять тисяч раз меньшою від лет стоти атмосферичного воздуха, тодї сьвітогн при аноді зовсїм щезає, а при катодї видко ледви слїди єго; натомісць починають виразу-

рошо, по мнѣнію г. Лященка, ведется въ „Записках“ отдѣлъ библіографіи, въ которомъ даются отзывы о всѣхъ замѣчательнихъ книгахъ касающихся южной Руси и выходящихъ какъ въ Россіи, такъ и за границей. По мнѣнію г. Лященка, такого подробнаго и полнаго библіографическаго обзора не существуетъ въ нашей литературѣ.“

А проте як Русини спомагають видавництва товариства ім. Шевченка?

Мов у зачарованім колї крутить ся мала горстка угорско-руської інтеліґенциї і не може з того кола найти вихід. З новим роком помістив угорский Листокъ статю, котра — хочемо вже вірити — обєктивно представляє наших братів угорских Русинів. Перше всього крайна матеріяльна нужда добиває угорско-руских селян, так що они втікають сьвітами. В Земплиньскій жупанії находять ся не то села, але цїлі округи, в котрих нема вже мужчин; по улицях снують ся самі баби з дїтьми — каже Листокъ. — Цїлі села повимирали! Де-ж причина тому? Головною причиною того вважає Листокъ темноту народу і мадяризацийну систему у школї. Треба, каже, аби дїти учили ся в школї в народній мові. За остатних двайцять лїт просьвіта угорско-руского народу не двигнула ся анї о крок наперед. Моральність упала (особливо там, де зелїзницї будували), а в декотрих містах і громадах, як в Лукачеві, Унґварі, Сиготї, Крачунові більшість населеня становлять тепер самі жиди. Незадовго й сьвящеників забракне.

Безперечно, положенє сумне! Просьвіти в народнім язицї потрібно. Та який же то язик уважає Листокъ і его приятелї народним язиком угорских Русинів? Чейже не той язик, в якім друкує ся Листокъ? А коли російска мова не есть мовою угорских Русинів, то чому-ж теперішні інтеліґентні провідники угорскої Руси промавляють до народу по московски, або якимсь допотопним язичієм? — Се есть іменно то зачароване коло, в котрім крутять ся угорскі Русини. Вже бачать, що без народної мови в школї і церкві годї нарід осьвічати, вже бачать, що на мадярскій мові руского сільского хлопця не навчиш нїчого, але се їм не перешкаджає думати, що угорско-руских селян треба би навчати по російски, инакше самі не писали би по російски. І так, що їм по розумі, коли его не мають?

Наука Купчанка для народу. Григорий Купчанко видав для народу такі дві книжки:

Буковина и еи русскй жителй. Книжечка для народа съ картою Буковины и многими образками Написалъ и издалъ Григорій Купчанко. Вѣдень 1895.

Галичина и еи русскй жителй. Книжечка для народа съ многими образками и картами старой Руси и Польщи и теперѣшной Галичины. Написалъ и издалъ Григорій Купчанко. Вѣдень 1896. Про них читаємо в *„Правдї“*.

Кажуть, що Американцїв не перевисшив ще нїхто на полї реклами. От тепер друкують Шекспірові твори, а поміж стрічками ріжні анонси і се мають даром опісля роздавати. Але добродїю Купчанкови прийшла думка ще ґенїяльнїйша. Се, що сам автор і видавець містить на початку свій портрет, ще річ меньшої ваги. Але що скажете на се, що задля представленя народних костюмів відпортретував „до публичного ужитку“ цїлу свою славну рідню і то ще в ріжних позах. Се не жарт! Прошу, прочитайте лиш „примѣчаніе“; там стоїть чорно на білім: „Образки, помѣщенй на 23, 24, 25, 26 и 27-ой ст. сей книжечки, представляютъ: мою маму, моих братьёвъ, моего племянника, непота (!! sic !!) и мою сестру (на ст. 23), моих родителей, мою сестру и мене яко паробка, а образокъ на 41-ой сторонѣ, представляетъ хату, въ которой я родился“. — Зовсїм зрозуміло! особа д. Купчанка нам так інтересна, що его власний портрет не вистарчає: цїла Русь цїкава пізнати его рідню. Малюють на-вспів розвалену хату Шевченкову, чому-ж не має д. Купчанко намалювати своєї — коли его більша і гарнїйша. Найже тепер Американцї йдуть до нас учитись реклями. Одно лише тяжко нам зрозуміти: Купчанко — і парубок! гм... баба дївкою...; але кажуть, що все на сьвітї можливе!

Що до самого змісту, то за далеко завело-б нас входити в сї високоумні виводи, які автор „выписалъ изъ различныхъ великихъ книгъ, которй написали высокоученй люди“. По-просту волосє стає дубом від тих мудрощів! кілько ту ґенїяльних поглядів! а нових вістий, про які звичайному крестянинови й не снилось, не начислив би! Вандалї мандрували через Буковину; 567 р. Славяни побіджають Ґепідів; Карпати — Горбаті; від 981—1123 року Галичина належить до Росиї; 889 р. Мадяри загортають Галичину; Володимир Великий виганяє з Галичини Нїмцїв; Ягайло видумав унїю і т. д. і т. д. Се маленький жмуток відомостий просьвітителя народа. Розуміеть ся, що й про партиї заговорив д. Купчанко та обясняє їх назви в сей спосіб, немов то руский народ назвав руских слабодухів „мягонькими“ а тих просьвічених, непохитних людий, що не настрашили ся криків, „твердими“ Русинами. „Мягонькі“ при помочи Поляків захватили в свої руки „Руску Бесїду“, театр, руску ґімназию, катедру рускої лїтератури і т. д. Всї ті мудрощі пускає ся в народ. Не досить сего! Шановний автор ще сьміє впевнювати в промові, що все те, що написано, есть сьвята правда, „взята изъ книгъ высокоученыхъ людий“. Дїйстно! сего вже нїяк не можна би собі пояснити, коли-б автор не упередив в переднім слові, що він то все писав яко слабий. Га! тепер ся розуміем!

З галицкого сойму.

На 15-ім засїданю з дня 27-го с. м. мотивував пос. Жардецкий свое внесенє, щоби правительство установило в краю комісиї відбираючі для всяких достав для армії. Внесенє відослано до комісиї промислової.

Пос. Мерунович мотивував свое внесенє, щоби правительство дозволило завести управу тютюну в тих громадах околицї Винник, пов. львіского, де находить ся відповідна до того почва. — Внесенє відослано до комісиї господарства краевого.

Комісия податкова, здаючи справу з внесеня пос. Клеменсевича що-до увільненя від податку консумцийного худоби, котру треба дорівати з причини нещасних случаїв — поставила внесенє, щоби правительство розважило ту справу і завело евентуальні пільги податкові. — Внесенє принято без дискусиї.

Комісия правнича, здаюча справу з петиций виділів повітових в Жовкві і Сокали що-до утвореня трибуналу судового І-шої інстанциї в Жовкві а взглядно в Сокали, поставила внесенє, щоби виділ краевий розслїдив справу і евентуально єї підпер. — Внесенє принято.

Дискусию над законом ловецким відложено до слїдуючого засїданя, бо з мінїстерства рільництва наспіли деякі замітки, котрі мусить комісия адмінїстрацийна взяти під розвагу.

Петицию громади Галича і околичних жителїв о зниженє мита на краевій і повітовій дорозї в Галичи, а взглядно о перенесенє митничої запори — відослано виділови краевому до розслїду.

Петицию ґрафинї Борковскої що-до увільненя обшарів двірских в Довжанцї і Домаморичи від оплати краевого мита на рогачцї в Загробели — віддано виділови краевому до увзглядненя.

На тім закінчив ся порядок дневний, бо дві важні справи: закон ловецкий і орґанїзацию селяньского кредиту відложено до слїдуючого засїданя.

і ясно сьвітити стїни баньки. Однак барва того сьвітла не залежить вже від якости дрібної решти ґазу в баньцї, лише від якости скла (его складу).

Досьвід показав, що причина того сьвітла лежить в катодї, бо скоро вложимо в середину баньки малу заслону, н. пр. металеву бляшку тонку як папір, то ті місця стїн баньки, з котрих через заслону не видко катоди, зараз перестають сьвітити, находять ся мовби в тїни. Такий досьвід доказує не лише, що причиною сьвіченя скла есть катода, а радше якийсь чинник випливаючий з катоди, але також, що сей чинник вибігає з катоди простими лїніями. Положенє тїни на стїнї не залежить зовсїм від місця, в котрім влютовано аноду, — і тому сей чинник назвали промінями катоди.

Заким займемо ся близше сими промінями, треба додати, що они повстають і істнують в серединї баньки лише так довго, доки густота оставшого ся ґазу не зійде низше якоїсь границї; бо коли помпа добра, то розрідить ґаз ще з тисяч разів, а тодї банька виглядає так, як з самого початку, сьвітло щезає. Бо і справдї протока перестала через ню переходити — через такий рідкий ґаз не може переходити — а коли протока перестає істнувати, то щезають і проміні катоди.

Які-ж суть їх характеристичні прикмети? Чи дїлають они на око, годї було зміркувати, поки находили ся в баньцї, в котрій повстали, але они дїлають дуже замітно на скло баньки, котра починає сьвітити. Таке сьвітло зве ся флюоресценциєю. Єго викликують також проміні катоди також в богато иньших тїлах, поміщених в баньцї напротив катоди. Та прикмета промінїв катоди позваляє нам показати ще одно з'явище: скоро при помочи металевої заслони з вузенькою шпарою віддїлимо вузке пасмо тих промінїв і пустимо їх на плитку, обтягнену флюоризуючим тїлом, то—хоч їх самих не видко — появляють ся они на плитцї ясним пасмом. То пасмо зовсїм просте вигинає ся зараз, скоро до баньки приставимо один з бігунів маґнету, і в иньший бік вигинають ся, як до баньки приставити иньший бігун маґнету.

Отже проміні катоди розходять ся по лїніях простих, не проникають грубших заслон металевих, викликують флюоресценцию і підлягають впливови маґнету. Скло баньки прозоре для сьвітла здавало ся доси перепоною для них такою, що годї єї перейти; бодай перед Рентґеном на замітив нїхто поза скляною банькою нїяких обявів, котрих причини треба би глядати в серединї баньки.

Однак з недоступної вязницї в баньцї видобув проміні катоди тому два роки Ленард, заохочений Герцом, котрий спостеріг, що металї, непрозорі для них в грубших бляшках, перепускають їх дуже легко, коли грубість бляшки не більша, як тисячна частина мілїметра.

Зробивши малий отвір в склї, напротив катоди, заклеїв его Ленард тонкою бляшкою з глиняку і пересьвідчив ся, що через то віконце добувають ся справдї проміні катоди на верх. Воздух близько віконця сьвітив блїдим синявим сьвітлом. Заслона з тоненької бляшки глиняку здержувала се сьвітло, але не здержувала промінїв катоди, котрі і по за такою перегородою викликували флюоресценцию на заслонах покритих тїлом флюоризуючим, однак лише в віддаленю на кілька центіметрів від віконця. Розслїджуючи положенє плями флюоресценцийного сьвітла на заслонї, пересьвідчив ся Ленард, що она пересуває ся під впливом маґнету зовсїм так само, як в серединї баньки, однак око поставлене в напрямі бігу тих промінїв зовсїм їх не бачить.

Що більше: фотоґрафічна плита, поміщена на дорозї тих промінїв, показала ся вражливою на них, так як на проміні сонця; покриваючи частини плити тїлами, більше або меньше перепускаючими проміні катоди, одержував він по „викликаню“ плити виразні більше або меньше темні тїни тих тїл — але все лиш близько глинякового віконця. Здогадуючись, що скоре щезанє тих промінїв у воздусї есть наслїдком его густоти, прикитував Ленард довкола віконця берег довго скляної рури, з котрої можна було випомпувати воздух або який иньший ґаз. І показало ся, що здогад був справедливий: чим в рурі воздух рідшав, тим проміні катоди сягали дальше. І не було кінця тому видовжуваню промінїв.

Подібно як куля летить тим дальше, чим воздух рідший, так проміні катоди вникають тим глубше в материю, чим она рідша, і принимають иньшу форму т. є. замітну для ока флюоресценцию і вплив на плитї фотоґрафічній, або й незамітну, але проте істнуючу.

Стілько було відомо о промінях катоди до остатних часів. Тепер довідуємо ся, що

Маршалок повідомив, що вибори до виділу краєвого відбудуть ся за тиждень, с. є в понеділок 3. лютого.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 28. січня 1896. р.

З буковиньского сойму. Слідуюче засіданє буковиньского краєвого сойму відбуде ся завтра дня 29-го с. м. На порядку дневнім стоїть між иньшими мотивованє внесеня пос. Тіттінґера в справі австро-угорскої угоди і справозданє фінансової комісиї про буджет шкільний на 1896 р.

В громаді Лужанах, кіцманьского повіту розвязано вже тому пять місяців громадску раду, а на єї місци громада удержує до нині правительственного делеґата і помічників, котрим місячно платить більше як 200 зр. пенсиї. Се є, иньшими словами сказавши, нищенє громади. Закони приписують, щоби вибори до нової ради були розписані до шістьох тижнів, а тут вже давно речинець минув і вибори не відбули ся... О сім противзаконнім стані довідав ся — як зачуваємо — недавно президент краю і обіцяв направити лихо сейчас. Отже небавом повбудуть ся лужаньскі громадяни своїх дорогих урядників, а виберуть собі свою раду, тілько аби знов не таку, що єї треба касувати. Дбайте о порядок в громаді завчасу!

Судові семинари заведено також вже в Чернівцях під проводом судового радника Неґруша. Перший відчит відбуде ся сегодня. Ті семинари мають ціль обзнакомити судових урядників докладно з новою цивільною процедурою.

Загальні збори „Академичної Громади“ у Львові відбули ся дня 26-го с. м. На сих конституюючих зборах вибрано до виділу головою слух. філ. Івана Раковского, заступником голови слух. прав Сидора Голубовича, бібліотекарем слух. філ. Володимира Гнатюка, касиєром слук. прав Макс. Підляшецкого, контрольором слух. прав Григорія Питляра, писарем слух. прав Юліяна Дроздовского, а виділовими слух. мед. Григорія Гарматія, слух. прав. Остапа Весоловского, слух. філ. Миколу Ластовецкого і слух. мед. Олексу Грабовского.

Кілько мяса спотребовують в Чернівцях? Відповідь на се питанє певно зацікавить кождого мешканця нашого міста. Отже після певно дуже точних даних канцеляриї для оподаткованя мяса зарізано від 1-го до 22-го січня с. р. в черновецкій різниці 158 коров, 75 волів, 202 молодих, а 73 однорічних телят. Окрім того довезено до Чернівців 8473 кільоґрамів мяса. Тут мусимо один сумний факт піднести, що іменно лише 73 волів зарізано, з котрих ужило саме війско 65, а публика лише 11 Коли зважить ся, що власне волове мясо є найздоровійше і найпожиточнійше, то здало би ся, щоби уряди звернули на сю справу свою увагу і постарали ся о те, аби публика за свій дорогий гріш діставала також добре мясо. Публика нічим не гірша від синів Марса.

Нещастє на зелізници лучило ся в Станіславові дня 25-го с. м. о 7-ій год. вечером. Особовий потяг зі Львова в'їхав на тягаровий потяг, при чім чотири послідні ваґони тягаровo потягу ушкоджено значно; в особовім потягу ранено легко двох пасажирів і одного кондуктора. Причиною того нещастя мала бути густа мрака, задля котрої не видко було шляху. Слідство викаже правдиву причину.

Депутация дяків зі всіх трьох епархій галицких була оногди під проводом о. Василя Черпецкого із белзкого Сільця на авдиєнциї у кардинала Сембратовича, намістника Санґушка і краєвого маршалка ґр. Ст. Баденїого. Всї три достойники приняли депутацию ласкаво, а депутация роз'їхала ся в надії, що заходи о поліпшенє долї дяківскої не будуть безуспішними.

Циґари „Віржіня“ будуть від 15-го лютого с. р. продавати ся по 5 кр. за штуку. Доси они коштували $5^1/_2$ кр.

Найдорожшу винницю на сьвіті має Румунія, котра, що правда, мимоволї прийшла в посїданє такої рідкости. Вибудованого тунелю між Ґалацом а Барбошем не може зелїзниця уживати до їзди, бо задля злої будови земля усуває ся. Сей на 870 метрів довгий тунель, котрий мав служити для скороченя шляху Ґалац-Браїла, коштував около чотири міліони франків і вкінци мусїли єго дати в аренду одному торговельникови вина за ціну 6000 фр. річно. В тунелї помістить ся 4000 бочок, а коли порівнає ся ціну аренди з коштами будови, то справді виходить, що то „найдорожша винниця на сьвіті“.

Анґлїйскі рукавиці. В Анґлії з'уживають річно 36 міліонів рукавиць; три чверти з того припадає очивидно на женщини. Про розріст фабрикациї рукавиць мають люди дуже фальшиве понятє; одна анґлїйска фірма сама затрудняє 50.000 осіб, а в Ворчестер фабрики рукавиць займають простір 8 кільометрів. Деякі Англичани дуже розтратні що-до рукавиць; як хто видає 350 зр. річно на самі рукавиці, то се нікого не дивує, а трафляють ся такі, що не жалують й 1000 зр. Властиво се не така велика штука, коли зважить ся, що пара рукавиць найлїпшого вибору коштує 24 зр. Велика дама мусить між своєю тоалєтою мати цілий склад рукавиць; коли лїцитовано маєток княгинї Сомерсет, знайдено 2000 пар рукавиць. Після обчисленя статистиків видають всї анґлїйски дами разом річно на рукавиці більше як 20 міліонів зр. Може би завести в Анґлії податок від рукавиць?

Який буде 1896 рік? Звістний метеорольоґ Матіє дає такий вигляд погоди в 1896 році: Рік буде мірно вогкий і більше теплий, як холодний. Весна буде з початку бурлива і холодна, літо горяче, осінь погідна, суха а зима мірно зимна але дуже сніжна. Після довголїтних досьвідів в такі літа був урожай збіжа і трави по більшій части середний, а в західній Галичині нераз навіть добрий. Мірні морози в січни мають тревати до 6. лютого, відтак має наступити зміна.

До чого доводить піяньсьво! В селї Бичківцях в повіті чортівскім лучили ся сего місяця аж дві пригоди смерти, котрих причиною було піяньство. Каспер Пінкас, робітник сира швайцарского у п. Целєцкого, пійшов скупатись до горальнї, а по купели потягнув станець на добрий апетит, відтак за здоровлє всїх налогових піяків. Вертаючи до робітнї т. зв. „сировнї“, став на відпочинок напротив палати п. Целєцкого, розвув ся і взяв скидати з себе одежу, навіть білє, і нагий положив ся на снїгу заткнувши голову в корч. Люди знайшли Пінькасову одежу порозкидану, а опоздалеки і єго закостенїлого. Полишив жінку і двоє дїтий без поля і без хати. За небіщиком арендар Дудь Пявкес дуже жалує, аж трубить, бо й справдї небіщик був дуже правий на єго кишеню. — Знов же Ясько Марцїнів, котрий з часта відвідував Дудя і шумний вертав до дому, виліз 5-го с. м. пяний на піч і зарізав ся. В короткім часї Дудь утратив другого „спомагательного“ члена.

Дрібні вісти. До наших вістий про пожар театру в Катеринослаі додаємо се, що в сей вечер нещастя грала там українська трупа Саксаганьского штуку: „Наталку-Полтавку“ і що притім згорів весь маєток персоналю трупи і заряду, так що шкода виносить около 12.000 зр. — Довідуємо ся, що громадска рада в Рогізнї коло Чернівців, більшостию голосів ухвалила, не купувати бровару за селом на школу, тілько старати ся о школу в середині села. Що така ухвала настала, належить за се признанє читальникам рогізняньским, котрі постарали ся о то. — Дня 6-го лютого с. м. відбуде ся в Городенцї вечерок з концертом і танцями. — Товариство громадских урядників на Буковинї відбуде свої загальні збори дня 12-го лютого с. р. в Чернівцях. — В Якобенах на Буковинї появили ся сими днями цїлі січнї вовків; вовки навіть в день приходять до села і заберають мешканцям безроги і ягнята — Державний трибунал відкинув протест антисемітів против розвязаня віденьскої ради громадскої a limine. — „Міщаньска Бесїда в Стрию“ устроює дня 1-го лютого вечерок з танцями. — На дохід бурси ім. сьв. о. Николя в Перемишли устроює виділ тої-ж бурси дня 4-то лютого вечерок з танцями. — В наслїдок неосторожности церковного слуги згоріла церков в Сулимові коло Варяжа.

ТЕЛЕҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

з дня 28. січня 1896 р.

Львів. Вчера по полудни прибули сюди президент міністрів ґр. Баденї і міністер фінансів др. Білиньский. На двірци очікували їх намістник, краєвий маршалок, начальники урядів, богато послів, члени палати панів і заступники міста.

Відень. З нагоди уродин німецкого цїсаря відбув ся вчера вечером цїсарский обід, в котрім взяли участь амбасадор Айленбурґ і всї урядники німецкої амбасади, австрийскі міністри заграничних справ, війни і спільних фінансів. Підчас пиру вніс цїсар тоаст в честь цїсаря Вільгельма.

Відень. Запевнюють, що іменованє ґр. Куденгове намістником Чехів є річею постановленою.

Відень. Міністер торговлї затвердив вибір Фридриха Лянґенгана на президента, а Давида Тіттінґера на віцепрезидента черновецкої палати торговельної на 1896 рік.

Александрия. Сюди прибув архикнязь Кароль Людвик з родиною. По гостинї у архикнязя Франц Фердинанда задумують відвідїти Палестину, Атени і Корфу.

Рим. Вчера прибув сюди болгарский князь Фердинанд; вечером виїхав до Ватикану.

Софія. Доносять, що кн. Фердинанд тїшить ся на перехід кн. Бориса на православіє лише за зізволенєм папи; в противнім разі не наступить перехід.

Рентґен відкрив новий рід промінїв. Повстають они в тих самих услівях, що знані проміні катоди, жерелом сих як і тамтих єсть катода, а ріжниця і новість лежить передовсїм в тім, що не потребують они віконця Ленарда, щоби видобути ся ся з баньки на верх. бо переходять скло, дерево, папір, сукно, людске тїло, а навіть не занадто грубі верстви металю Одняк переходять їх не з однаковою легкостию, бо ослаблюють ся тим лекше, чим густїйше тїло, через котре мають переходити. З того боку зовсїм суть подібні до промінів катоди, так само викликують флюоресценцию і дїлають на плиту фотоґрафічну.

Кромі легкости в прониканю тїл мають проміні Рентґена ріжнити ся ще дуже тим, що на них маґнет не має впливу. Годї тепер ще говорити о тім, що се таке ті нові проміні, доки автор сам не здав нам справи зі своїх дослїдів; але як би пощастило ся видосконалити фотоґрафованє Рентґеновим способом, то користи вийшли би такі, які нам нїколи і не снили ся.

Взагалї приходить ся завидувати тим, що по нас будуть жити; будуть они мати лучші вигоди в житю, нїж ми маємо.

Льондон. В копальни вуглів в Тілерстовн засипало робітників; доси видобуто 33 живих, а 15 убитих робітників. Ще пошукують за 42 робітниками.

Переписка редакциї.

І. Ч-енко ул. З усіх Ваших поезий, присланих нам, найлїпше подобала ся нам напись нагробна, яку Ви хочете видати на своїм памятнику:

Homo eram, земляки.
Працею й думками
Всї були ви дураки
Й я дурак між вами!

Але більше таких комплїментів собі і другим не пишіть! — *М. П-ук в К.* Ґазета висилає ся всїм правильно; упоминайте ся на почтї, або реклямуйте, коли затратила ся. *Др. К.* Лише тодї приймемо Ваші докори, коли Ви орґану своєї партиї передплатите 10 примірників. Але ми *докладно* знаємо, що Ви тілько на словах руский патріот, а на дїлї Нїмець. Який нам з того хосен? — *Пп. Баж. і Лук.* Прислані працї: Мертвецка елена і мої проходи одержали; спасибі Вам.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, по 1 зр. 20 кр. за рочник, а всї 9 разом за 9 злр.

— З пересилкою почтовою 9 зр. 30 кр. —

ПРАВДА,

вістник полїтики, науки і письменства

виходити ме

З НОВИМ РОКОМ 1896

— раз в тиждень кождої пятницї —

в обємі одного аркуша.

Цїна в Австриї річно: 4 р., піврічно 2 р. чвертьрічно 1 р. за границею (задля значних коштів пересилки) річно 8 рубл., піврічно 4 рубл.

ВИДАНЯ ВАСИЛЯ ЛУКИЧА.

I. ЛІТЕРАТУРНІ ЗБІРНИКИ:

1. **Ватра.** — В Стрию, 1887 р. 215 стор. в 8⁰. Цїна 1 злр.
2. **Квітка.** — У Львові, 1890 р. 128 стор. в 8⁰. Цїна 30 кр.
3. **Рідний зільник.** — У Львові 1891 р. 136 стор. в 8⁰. Цїна 30 кр.
4. **Левада.** — У Львові, 1892 р. 103 стор. в 8⁰. Цїна 25 кр.
5. **Рідна стріха.** — У Львові, 1894 р. 120 стор. в 8⁰. Цїна 25 кр.

II. ЗБОРОВІ ТВОРИ:

6. **Твори Василя Чайченка.** — (Оповіданя) — У Львові, 1892 р. 207 стор. в мал. 8⁰. Цїна 80 кр.
7. **Твори Василя Чайченка.** Том II. (Соняшний промінь). — У Львові, 1892 р. 174 стор. мал. 8⁰. Цїна 60 кр.
8. **Твори Василя Чайченка.** Том III. (На розпуттї) — У Львові, 1892 р. 210 стор. мал. 8⁰. Цїна 80 кр.

III. ПОВІСТИ, РОМАНИ, ХРОНІКИ І ОПОВІДАНЯ.

10. **Навіжена,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1891 р. 84 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
11. **Поміж ворогами,** пов. Нечуя-Левіцкого. — У Львові, 1893 р. 180 стор. мал. 8⁰. Цїна 40 кр.
12. **За громаду,** хрон. К. Т. Подоленка — У Львові, 1892 р. 94 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
13. **Художник,** пов. Т. Шевченка переклад Ол. Кониського. — У Львові, 1894 р. 101 стор. мал. 8⁰.
14. **Між народ,** пов. М. Школиченка. — У Львові 1894 р. 92 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
15. **Хо,** казка Михайла Коцюбинського — У Львові, 1894 р. 34 стор. 8⁰.
16. **Облога Буши,** пов. Мих. Старицкого. — У Львові, 1894 р. (кінчить ся друковати).
7. **Грішники,** роман хроніка Олек. Кониського. — У Львові, 1895 р. 192 стор. мал. 8⁰. Цїна 50 кр.
18. **Пани й люди,** повість Володимира Левенка. — У Львові, 1893 р. 168 стор. мал. 8⁰. Цїна 80 кр.

IV. ДРАМИ.

19. **Лимерівна,** в 5 діях Панаса Мирного — У Львові, 1892 р. 67 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
20. **Титарівна,** в 5 діях Марка Кропивницкого. — У Львові, 1892 р. 63 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.
21. **В темряві.** в 5 діях Мих. Старицкого — У Львові, 1893 р. 91 стор. мал. 8⁰. Цїна 20 кр.

V. ПІДРУЧНИКИ І ТВОРИ ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВІ.

22. **Руский правотар домовий.** Том. I. [Закон цивільний]. — У Львові, 1885 р. XVI і 432 стор. вел. 8⁰. Цїна 2 злр. 50 кр.
23. **Угорска Русь,** єї розвій і теперішний стан. — у Львові, 1887 р. 30 стор. вел. 8⁰. Цїна 15 кр.
24. **Юрий Коссован,** проба критичного розбору автобіоґ. єго повістий і житеписи нап. Олек. Колесса, — У Львові. 1893 р. 99 стор. мал. 8⁰. Цїна 30 кр.
9. **Твори Карпенка-Карого.** (Мартин Боруля. Сто тисяч. Безталанна. Що було, те мохом поросло. Чабан). — У Львові, 1895 р. (кінчать ся друкувати),

Всї повисші твори можна набути в Книгарнї Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, ул. академічна ч. 8 і в Книгарнї Ставропигійській.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї, загально признаний **знаменитий усмирюючий лік на втиранє:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений домашний лік** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним значком охоронним „Котвиця“, бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празї.

„ДНІСТЕР“

товариство взаїмних обезпечень у Львові,

улиця Валова ч. 11,

засноване на підставі концесиї ц. к. мінїстерства справ внутрішних з дня 9. грудня 1891 р. ч. 22751, розпочало свою дїяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.

„Днїстер“, опертий на засадї взаїмности своїх членів, обезпечає всяке майно движиме і недвижиме против шкід огневих під найприступнїйшими услівями і почислює можливо найнизші премії.

Всякі шкоди лїквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.

Зголошеня о удїленє **аґенциї** в місцевостях, де нема аґентів „Днїстра“, принимають ся.

БУКОВИНА

з новим 1896 роком почала виходити ЩОДНЯ кромі недїль і сьвят. Доси, як звістно, появляла ся наша часопись чотири рази в тиждень з недїльним додатком; тепер БЕЗ ПІДВИСШЕНЯ ПЕРЕДПЛАТИ, будуть наші передплатники діставати „БУКОВИНУ“ ЩОДНЯ.

Передплата на „БУКОВИНУ“ в 1896 роцї виносить на цїлий рік 10 зр.. на пів року 5 зр., на чверть року 2 зр., 50 кр., місячно 1 зр.

Кромі того без нїякої доплати одержать наші читателї в протягу 1896 року яко премію

ТВОРИ Ю. ФЕДЬКОВИЧА,

з котрих перший том станемо зараз друкувати, скоро тілько урядимо власну друкарню, що наступить в лютім 1896 року.

Видає тов. „Руска Рада“ в Чернівцях. Відповідає за редакцию Осип Маковей. З друкарнї Г. Чеппа